

tidsskrift.dk

Skovbrug i Balkanlandene.

Geografisk Tidsskrift, Bind 41 (1938)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0041-PDF/gto_0041_69617.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=69617>

pdf genereret den : 22/5-2008

Skovbrug i Balkanlandene.

Af J. Humlum.

Balkan hører som Helhed til Europas skovrigeste Omraader. Betingelserne for Skovvækst er kun daarlige i de nordvestlige Steppegne, i Basarabien og Dobrogea samt i de mediterrane Kystegne. Endvidere er det kun smaa Omraader i Balkanlandene, som er skovløse paa Grund af Højden. Halvøens højeste Toppe naaer næppe 3000 m, og Skovgrænsen ligger i det sydlige Grækenland ved 2000 m (*Abies apollines* i Taygetosbjergene), i Makedonien og de transsilvanske Alper ved 1800 m og i det nordvestlige Jugoslavien (Velebithbjergene) og Bucovina ved 1500 m's Højde.

Nedenstaaende Tabel 1 giver en Oversigt over Skovens Areal i de enkelte Lande paa Balkan.

TABEL 1.

	Aar	Areal i km ²	% af Landets Areal
Albanien	1933	9 910	36,0
Bulgarien	1933	29 700	28,8
Grækenland	1932	24 065	18,5
Rumænien	1933	71 342	24,2
Jugoslavien	1936	76 417	30,6

Skovarealet i europæisk Tyrki er formodentlig noget mindre end i Albanien, men ialt vil Balkans Skovareal næppe være væsentlig mindre end 220,000 km eller 26,6 % af det samlede Landareal for de nævnte Lande.

Baade Finland og Sverige har saaledes større Skovarealer end Balkan, men bortset fra Norden, der fuldstændig dominerer indenfor Europas Skovbrug, er Balkan det skovrigeste Omraade i vor

Verdensdel. Balkanhalvøen har saaledes betydelig større Skovdækning end de to andre sydeuropæiske Halvøer.

Det er dog ingenlunde alle Dele af Balkanhalvøen, der kan kaldes rige paa Skov. Bortset fra ovennævnte Steppeegne og Højfjelds-egne er endvidere de fleste udprægede Lavlandsomraader skovfattige. Et af Balkanlandene, Grækenland, er endog som Helhed ret fattigt paa Skov. Til Trods for at 67 % af Grækenlands Areal ligger under 200 Meter-Højdekurven, er kun 18,5 % af Landet dækket med Skov. Hertil kommer, at over Halvdelen af det græske Skovareal, 13,000 km² af et samlet Areal paa 24,000 km², bestaar af Lavskov og Krat (bl. a. Maki), som er af yderst ringe eller helt uden forstmæssig Betydning.

Jugoslavien har en Skovdækning paa 31 %, og det staar i den Henseende kun tilbage for fire europæiske Stater, Finland (74 %), Sverige (57 %), Cechoslovakiet (33 %) og Albanien (36 %). Østerrig, der nu er indlemmet i Tyskland, har en Skovdækning paa 37 %.

Rumænien har næsten lige saa stort Skovareal som Jugoslavien, men paa den anden Side har Rumænien 20 % større Landareal end Jugoslavien, saaledes at Skovprocenten (24) bliver betydelig mindre end i Jugoslavien, ja, den staar endog tilbage for Bulgariens, der naar 29 %.

En Sammenligning mellem Træproduktionen i de fem Balkanlande, vil i langt højere Grad end Skovarealet fremhæve Rumænien og Jugoslavien som Balkans Skovlande.

TABEL 2.

	Aar	Skovareal i km ²	pr. Indb. ha Skovareal	Produktion af Tømmer Tus. m ³	Produktion af Brænde Tus. m ³	Totale Træprod. Tus. m ³
Albanien	1934	9 910	0,99			1 360
Bulgarien	1933	29 700	0,49	659	1 813	2 472
Grækenland	1932	24 065	0,36	77	300	377
Rumænien	1933	71 342	0,38	7 142	9 421	16 568
Jugoslavien	1936	76 417	0,52	6 500	9 500	16 000
Sverige	1932	231 810	3,72	21 400	9 200	30 600

Den samlede Produktion af Træ i Balkanlandene beløber sig alt-saa til ca. 37 Mill. Kubikmeter, hvoraf ikke mindre end 89 % hidrører fra Rumænien og Jugoslavien. At Træproduktionen i særlig Grad er knyttet til den nordlige Del af Omraadet, viser sig ogsaa i Udenrigshandelen. Grækenland maa importere Hovedparten af

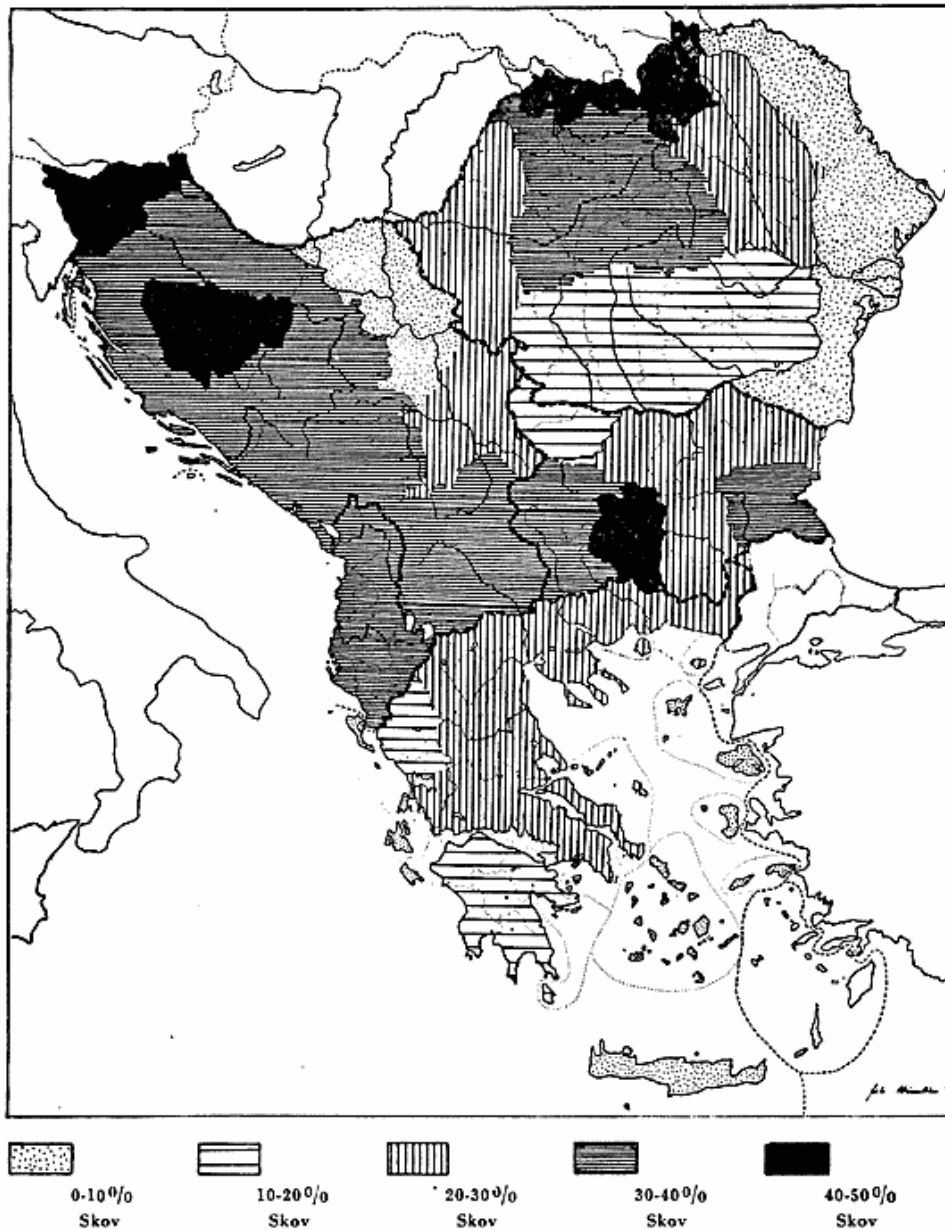

Fig. 1. Skovdækningen paa Balken.

Albanien er behandlet som en Helhed. Iøvrigt er de til Grund liggende Enheder Landskaber i Rumænien og Grækenland og Provinser i Bulgarien og Jugoslavien. Med dette Grundlag bliver Balkans skovrigeste Omraade den bulgarske Provins Plovdiv, der har 49 % Skov. Det Omraade, der har mindst Skovdækning, er Kykladerne, hvor kun 0,5 % af det samlede Areal er dækket af Skov (ø: Krat).

Fig. 1. Forest Distribution in the Provinces of the Balkan States.

Tømmerforbruget, og selv Bulgarien har Importoverskud. Kun Rumænien og Jugoslavien kan eksportere betydelige Mængder af Tømmer.

Det bør nævnes, at blandt Europas Lande har kun Tyskland, Sverige og Finland en større Træproduktion end Balkanlandene.

Tager man specielt Hensyn til Produktionen af Tømmer, da viser Tabellen tydeligt, at Grækenland og Bulgarien indtager en Særstilling i endnu højere Grad, end naar hele Træproduktionen tages i Betragtning. Rundt regnet producerer Rumænien og Jugoslavien hver især ti Gange saa meget Nyttetræ som Bulgarien og hundrede Gange saa meget som Grækenland.

TABEL 3.

	Aar	Naaleskovsareal Tus. km ²	Naaleskovs- arealet i % af hele Skovarealet	ha Naaleskov pr. Indbygger
Albanien	1934	1 410	18,0	0,14
Bulgarien	1933	3 020	10,9	0,05
Grækenland	1929	3 140	13,1	0,05
Rumænien	1929	16 150	25,0	0,09
Jugoslavien	1932	8 500	10,9	0,06
Sverige	1923—29	139 590	60,2	2,25

Ovenstaaende Tabel viser, hvor store Naaleskovarealerne er i de enkelte Balkanlande; endvidere er Sverige medtaget for at give Lejlighed til Sammenligning med et af de nordiske Skovlande. Som det vil ses, har hele Balkan et Naaleskovsareal paa 32,220 km², d.v.s. ikke en Fjerdedel af Sveriges. Rumænien ejer Halvdelen af Halvøens samlede Naaletræsareal.

I Forhold til Befolkningsmængden er Balkanlandenes Naaletræsareal kun ringe; navnlig, hvis man sammenligner med Norden. I Gennemsnit har hver Balkanbeboer kun 1/35 af det Naaleskovsareal, der tilkommer en Svensker.

Danmark er et skovfattigt Land, men i Gennemsnit ejer hver Dansker dog lige saa meget Naaleskov som en Serber (0,055 ha pr. Indbygger).

De enkelte Lande.

Jugoslavien.

Den skovrigeste Provins i Jugoslavien er Vrbaska (det vestlige Bosnien), der har en Skovdækningsgrad paa 46 % (se Kortet Fig. 1). Til Gengæld har Provinsen Dunavska (omtrent svarende til Landskabet Banat) kun 7 % Skov. I Lavlandene ved Donau og

Tiza har Skoven altsaa endog ringere Udbredelse end i Danmark (8 % Skov).

Nedenstaaende Tabel viser de vigtigste Skovtypers Andel i det samlede Skovomraade.

TABEL 4.

Jugoslaviens Skovareal 1932	77 796 km ²	100,0 %
Naaletræer	8 496	10,9
Eg	13 075	16,8
Bøg	18 439	23,7
Blandet Løvskov	26 581	34,2
Naaletræer og Løvtræer i Blandingsskov	11 204	14,4

Løvskoven dominerer fuldstændigt i Jugoslavien, idet den indtager $\frac{3}{4}$ af det samlede Skovareal. Alene Bøgeskoven dækker næsten én Fjerdedel. Paa den sidste Fjerdedel vokser Naaletræer, men ofte i Blanding med løvfældende Træer, saaledes at rene Naaletræsbestande kun omfatter ca. 11 % af Landets skovdækkede Omraader.

Kun i Dravska (Slovenien) omfatter Naaleskoven ca. $\frac{1}{3}$ af Provinsens Skovareal. Fattigst paa Naaletræer er de nordøstlige Provinser. I Dunavska og Moravska dækker Naaleskoven ikke 1 % af det samlede Skovareal.

Omkring 1000 Meters Højde gaar Bøgeskoven gradvis over i Naaleskoven, Overgangen formidles gennem en Zone af Blandingskov. I denne dominerer Bøg (*Fagus silvatica*) og Sølvgran (*Abies pectinata*).

Blandt Naaleskovens almindelige Træer maa, foruden Sølvgran, nævnes Rodgran (*Picea excelsa*) og *Pinus laricio*. Den almindelige Skovfyr (*Pinus silvestris*) er sjældnere og har sin Nordgrænse i det sydlige Jugoslavien og det nordlige Grækenland. Aleppofyrren (*Pinus halepensis*) træffes i Kystegnene mod Sydvest (Fig. 4).

Egeskoven er særlig almindelig i Vardarska (Makedonien), hvor den repræsenterer henimod Halvdelen (45 %) af de skovklædte Omraader. En tilsvarende Andel har Bøgeskoven i Moravska.

Løvblandingsskoven dominerer i Primorska (denne Provins omfatter det nordlige Dalmatien, Hercegovina og Dele af Bosnien) og indenfor Dunavskas beskedne Skovomraader. I begge Provinser dækker denne Skovtype mere end $\frac{2}{3}$ af Skovens samlede Areal.

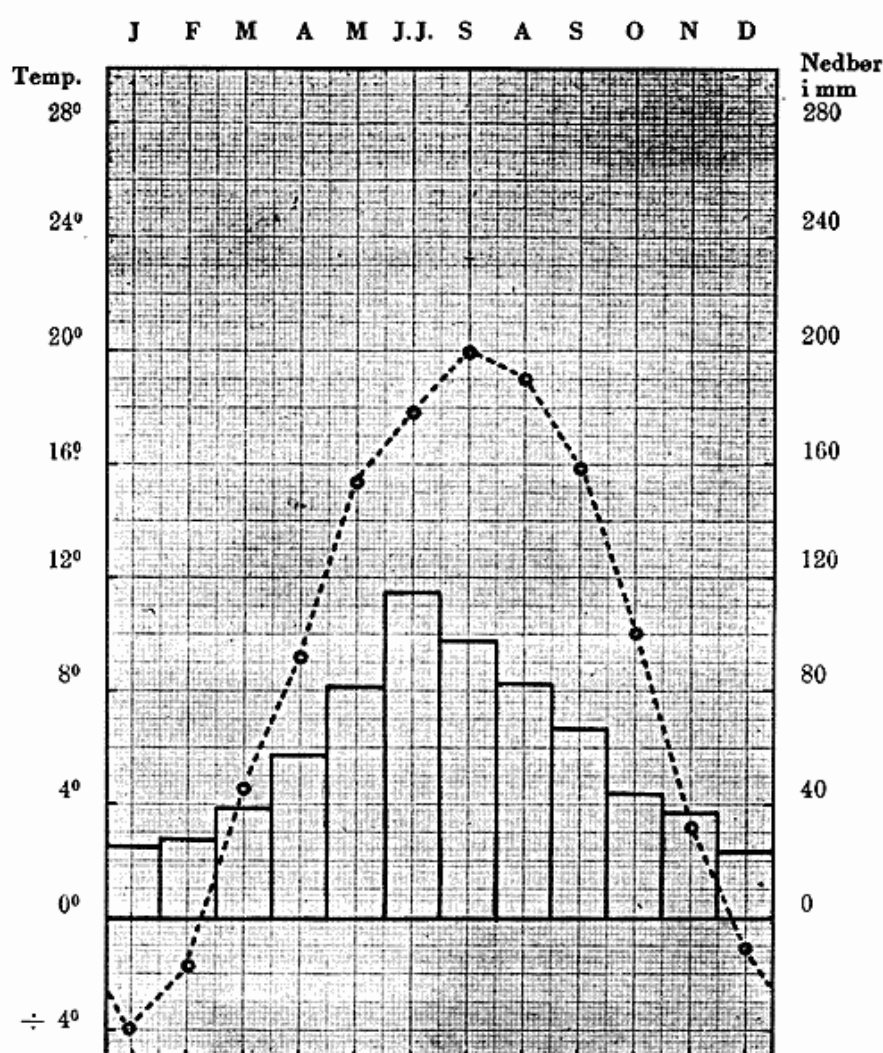

Fig. 2. Hydrotermfigur for Sibiu (Hermannstadt) i Transsilvanien. Stiplet Kurve: Aarlige Temperaturgang. Søjler: Nedbørens Fordeling paa Månederne. Nedbørens Fordeling paa Aaret er udpræget gunstig for Skovvækst. Skovdækning 54 %. Periode: 1991—1925. Aarsnedbør 680 mm.

Fig. 2. Sibiu (Hermannstadt). Roumania. Temperature and Rainfall. The summerrain is favourable to forestgrowth and this province is half covered with forest.

TABEL 5

Jugoslaviens Skovareal 1932	77 798 km ²	100,0 %
Heraf: Højskov	43 373 -	55,8 %
Middelskov	4 852 -	6,2 %
Lavskov	18 810 -	24,2 %
Krat	10 762 -	13,8 %

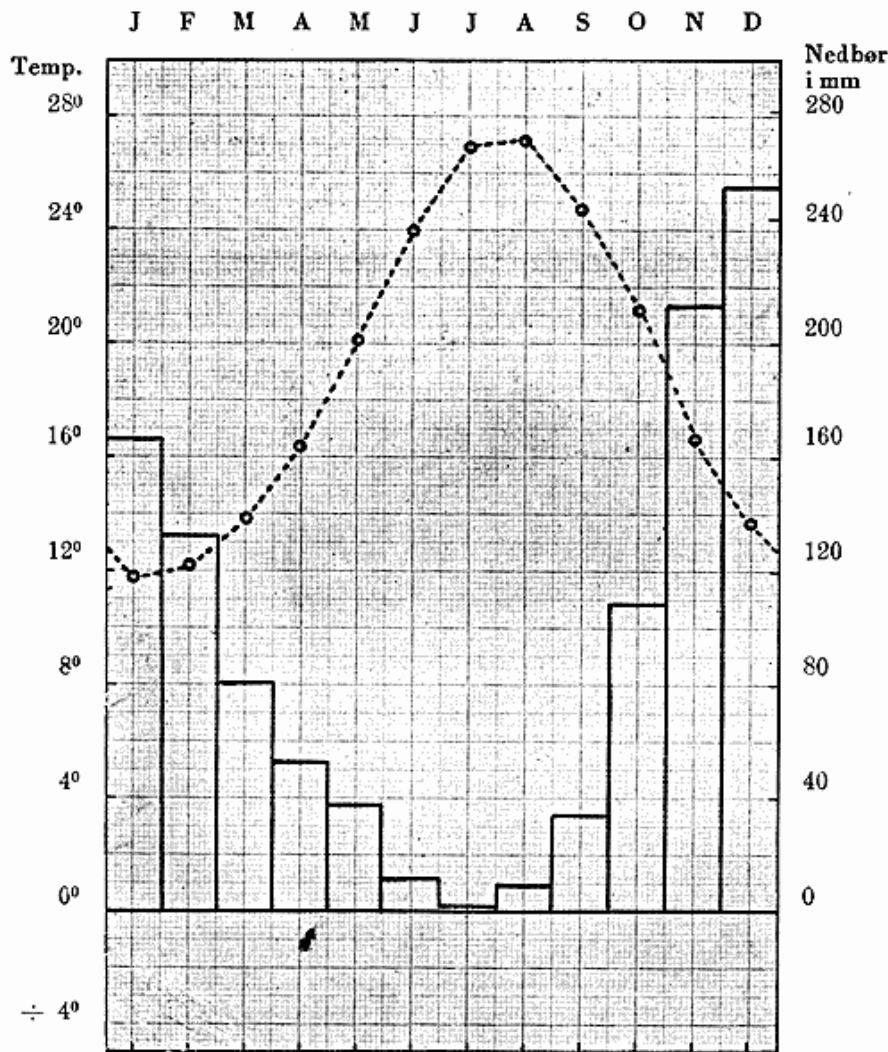

Fig. 3. Hydrotermfigur for Zakynthos (Zante). Stiplet Kurve: Aarlige Temperaturgang. Søjler: Nedbørens Fordeling paa Maanederne. I dette mediterrane Omraade er Nedbørsfordelingen særdeles ugustig for Skovvækst. Skovdækning 2 %.

Periode: 1894—1915: Aarsnedbør 1112 mm.

Fig. 3. Zakynthos. Temperature and Rainfall.

The Climate is decidedly unfavourable to forestgrowth and therefore the forests of this island amount to only a half per cent.

Af Jugoslavien hører kun en forholdsvis smal Kyststrækning langs Adriaterhavet til den egentlige mediterrane Zone, med udpræget Vinterregn og dermed følgende ugunstige Betingelser for Højskov. Betragtes Landet som Helhed bliver Kratskovene derfor ikke særlig fremtrædende, de svarer næppe til $\frac{1}{7}$ af hele Skovarealet. Men i Kystprovinserne Primorska og Zetska (Z. = sydlige Dalmatien, Montenegro og sydvestlige Serbien) er Makien og andre Kratskove selvfølgelig langt almindeligere og dækker henholdsvis

24 % og 25 % af Skovens Areal. I selve Kystregionen træffes Høj-skov i Virkeligheden praktisk talt ikke.

Rumænien.

Rumæniens Skovareal blev efter Verdenskrigen mere end fordoblet. 1929 androg Skovarealet for de gamle rumænske Provinser 25,170 km², eller kun 38 % af Landets nuværende Skovomraader. Siebenbürgen har større Arealer skovdækket end Førkrigstidens Rumænien. Iøvrigt giver nedenstaaende Tabel en Oversigt over Skovens Fordeling paa Landskaber og Provinser i Rumænien 1929 (efter *Sburlan*):

TABEL 6

	Areal i km ²	Skovprocent
<i>Førkrigsrumænien</i>	25 170	18,2
Oltenia.....	4 730	19,6
Muntenia.....	9 140	17,4
Moldova.....	9 510	24,9
Dobrogea.....	1 990	8,9
<i>Basarabien</i>	1 990	4,5
<i>Bucovina</i>	4 500	43,1
<i>Siebenbürgen</i>	38 820	32,1
Transsilvanien.....	22 630	34,0
Banat.....	5 100	27,7
Crisana (Arad og Bihor).....	3 620	26,0
Maramureş (Grænseegnene mod Tjeckoslovakiet)	1 470	43,5
<i>Rumænien</i>	64 860	21,9

De skovrigeste Landskaber er Siebenbürgen og Bucovina, medens Dobrogea og navnlig Basarabien maa betegnes som skovfattige. Men i de enkelte Landskaber er Skovdækningen selvsagt meget varierende fra Egn til Egn. Bucovina har saaledes i Middel 43,1 % Skov; men Provinsen Cernăuți har dog kun 15 % Skov, medens Câmpulung har 82 % Skovareal.

I Oltenia og Muntenia har de nordlige Provinser 30—50 % Skov, medens Egnene ved Donau er meget fattige paa Skov. Provinserne Ilfov og Ialomita i det sydøstlige Muntenia har saaledes mindre end 3 % Skov. I disse Provinser er den naturlige Vegetation Græsteppe, og her ligger bl. a. de store, tyndt befolkede Baraganstepper.

Til Rumæniens skovfattigste Omraader hører endvidere det sydøstlige Moldova og de mellemste Dele af Dobrogea. Provinserne Covurlui — begrænset af Donau og det nedere Løb af Floderne Siret og Prut — og Constanta har kun et Par Procent af Arealet skovdækket.

De skovfattigste Provinser i Rumænien er dog Provinserne Ceta-tea-Albă (Akkerman) og Ismail i Basarabien; de har begge mindre end 1 % Skov.

I Siebenbürgens Bjergegne har mange Provinser 40—50 % Skovareal; Trei-Scaune omkring Oltuls øvre Løb endog 56 %. Lavlandet i Banatet er lige saa skovfattigt som i Jugoslavien, og Provin-sen Timis-Torontal (omkring Byen Timișoara) har kun 7 % Skov. Men paa den anden Side er Bjergprovinserne Caras og Severin rige paa Skov, saaledes at Banat i Gennemsnit faar en Skovprocent paa 27,7.

TABEL 7

	Areal i km ²	Procent af det samlede Skovareal
Rumænien.....	64 860*)	100,0
Naaletræer	16 147	25,0
Rødgran	11 880	18,3
Løvtræer	48 337	75,0
Bøg	24 527	38,0
Avnbøg	2 421	3,7
Eg	15 487	24,0
Andre Løvtræer	5 902	9,3

Ligesom i Jugoslavien er ogsaa i Rumænien Løvskoven langt almindeligere end Naaleskoven og i Lavlandet næsten eneraadende. $\frac{3}{4}$ af Skovlandet er bevokset med Løvtræer, hvoraf Halvdelen Bøgetræer og $\frac{1}{3}$ forskellige Egearter, især Vintereg (*Quercus sessiliflora*) og Stilkeg (*Q. robur*); men desuden *Quercus conferta* og *Q. cerris*. Iøvrigt er Avnbøg, Lind, Birk, Poppel, Ask, Elm og El almindelige Skovtræer i Løvblendingsskoven. Robinie (*Robinia pseudacacia*) er plantet paa betydelige Arealer (384 km²), især i Oltenia.

Blandt Naaletræerne er Rødgranen (*Picea excelsa*) langt det vigtigste og indtager tre Gange saa store Arealer som Ædelgranen

*) Heri ikke medregnet Heder, Enge og Moser i Skovene.

(*Abies pectinata*). Fyr (*Pinus silvestris*) og Lærk (*Larix europæa*) har kun ringe Betydning. De dækker resp. 0,2 og 0,1 % af Landets samlede Skovareal.

Naaleskoven findes især i Højlandet, enten i rene Bestande eller i Blanding med Løvtræer. Paa Sydsiden af de transsilvanske Alper

L. ADAMOVIĆ

Fig. 4. Aleppofyrren (*Pinus halepensis*) paa den jugoslaviske Riviera i Nærheden af Dubrovnik.

Fig. 4. *Pinus halepensis* on the Yugoslavian Riviéra near Dubrovnik.

optræder Naaleskoven fra 800 m's Højde, paa Nordsiden naar den ca. 200 m lavere, og i Bucovina finder man Naaleskov allerede under 400 m's Højde.

Af det samlede Skovareal er 43,870 km² eller $\frac{2}{3}$ Højskov. Derunder falder hele Naaleskovsarealet og over Halvdelen af Løvskovens Areal. Højskoven har i Rumænien relativt større Areal end i noget andet Balkanland, og de rumænske Højskovsomraader er af samme Størrelse som de jugoslaviske.

Bulgarien.

Det samlede Skovareal androg 1933 29,700 km² eller 28,8 % af hele Landets Areal. Den skovrigeste Provins er Plovdiv. Baade Sredna Gora i den nordlige Del af Provinsen og Zapadni Rodopi (vestl. R.) og Centralni Rodopi imod Syd har, bortset fra Højder

L. ADAMOVIĆ

Fig. 5. *Picea Omorica* ved Zljeb i den sydlige Del af de dinariske Alper (Provinsen Zetska i Jugoslavien).

Fig. 5. Wood of *Pinus Omorica* in the South of Yugoslavia.

over 2000 m, en næsten sluttet Skovvækst, og som Helhed faar Plovdiv derfor en Skovdækning paa 49 %. Men i det hele taget ligger Bulgariens skovrigeste Egn mod Syd. Burgas og Sofija Provinserne har resp. 35 og 34 % Skov, og den skovfattigste Provins Syd for Balkan (Štara Zagora) har 29 % Skov, medens den skovrigeste Provins nord for Balkan (Sumen — syd for Dobrogea) kun har 26 % Skov. Selv de nordvestlige Provinser i Bulgarien, Pleven og

Vratca, kan med henholdsvis 22 og 18 % Skovdækning ingenlunde siges at være fattige paa Skov.

Nord for Balkan er der dog en meget betydelig Forskel paa Skovens Tæthed i den nordlige og den sydlige Del af Provinserne. Ved Balkankæden (Stara Planina) er ofte Halvdelen af Arealet skovdækket, og i Egnene ved Donau falder Skovdækningen til nogle faa Procent.

TABEL 8.

	Skovareal i km ²	Procent af samlede Skovareal
<i>Bulgarien (1933)</i>	27 800*)	100,0
Naaleskov	3 020	10,9
Løvskov	24 180	86,8
Blandingskov	650	2,3

Mere end $\frac{6}{7}$ af Bulgariens Skove omfatter saaledes Løvskov, og Naaleskov dækker kun 11 % af det samlede Skovareal, altsaa endnu mindre end i Rumænien og Jugoslavien. De almindelige Skovtræer er de samme som i Rumænien, og Egeblandingsskoven er fremherskende i Lavlandet, men afløses paa noget højere Terræn af Bøgeskov. Først i Bjergegne er Naaleskov almindelig.

TABEL 9.

	Skovareal i km ²	Procent af samlede Skovareal
<i>Bulgarien (1933)</i>	27 800*)	100,0
Højskov	9 410	33,9
Løvskov	430	1,5
Krat	17 960	64,6

Næsten $\frac{2}{3}$ af Bulgariens Skovomraader omfatter som Tabel 9 viser Krat og Kratskov, og af den egentlige Højskov er kun $\frac{1}{3}$ Naaleskov. Heri ligger Forklaringen paa, at Bulgarien med en Skovdækning paa 29 % ikke kan eksportere Tømmer. Betydelige Dele af Kratskoven — Sibljak paa Deli Orman og andre Steder — har ingensomhelst forstmæssig Værdi. Naar Talen er om Skovens Højde

*) Heri ikke medregnet Skovenge, Skovheder o. lign., som indgaar i Skovarealerne i Tabel 1.

og Kvalitet maa Bulgarien blandt Balkanlandene nærmest sammenlignes med Grækenland. I begge Lande er Krat en fremherskende Skovtype paa Grund af Nedbørens ringe Størrelse i Sommermaanederne.

Grækenland.

Det samlede Skovareal andrager 24,065 km². Heraf er Hovedparten, i Modsætning til, hvad der er Tilfældet i de tre foran behandlede Balkanlande, Statens Ejendom.

De største Skovarealer findes i Macedonien, idet denne Region har lidt over en Trediedel af hele det græske Skovareal.

Skovdækningsgraden i Macedonien er 24,5 % og altsaa betydelig større end for Grækenland som Helhed (18,5 %). Kun Trakien har lidt højere Skovprocent (26 %) end Macedonien.

I Epeirus og paa Peloponnes svarer Skovdækningsgraden omtrent til Middelværdien for hele Landet. Men i Thessalien og Mellemgrækenland er den noget større: 20—21 %.

De græske Øer er Bankans skovfattigste Omraader. Paa de ægæiske Øer er 6 % af Arealet skovdækket, paa de joniske Øer og Kreta kun 2 %. Kykladerne har tilsammen 12 km² Kratskov paa et Areal, der er næsten lige saa stort som Fyn. Den ringe Nedbør, der næsten udelukkende falder i Vintermaanederne bevirker saaledes, at Skovdækningen falder til 0,5 %.

TABEL 10.

	Skovareal i km ²	Procent af hele Skovarealet
Grækenland	24 065	100
Gran (<i>Abies cephalonica</i>)	2 200	15
Aleppofyr (<i>Pinus halepensis</i>)	200	
<i>Pinus mont., laricio og leucod.</i>	1 110	
Aleppofyr i Løvblandskov	3 300	13
Bøg	2 100	9
Eg (70 % Krat)	6 400	27
Vild Oliven	72	
Kastanie	240	1
Anden „Skov“ (for en væsentlig Del stedsegrønne Krat)	8 443	35

Alt i alt kan kun 15 % af Grækenlands Skov betegnes som ren Naaleskov. Det maa dog fremhæves, at langt den største Del heraf er Højskov og af stor forstmæssig Værdi.

Grækenlands almindeligste Naaletræ er den græske Gran *Abies cephalonica*, som navnlig dominerer i Bjergskovene. Dernæst maa nævnes *Pinus laricio*, *P. leucodermis* og *P. montana* samt Aleppo-fyrren *Pinus halepensis*. Den sidstnævnte dækker i rene Bestande næppe 1 % af det græske Skovareal, men i Løvblendingsskoven er den ret almindelig, og denne Skovtype indtager i Grækenland næsten lige saa store Arealer som rene Naaleskove. Pinien (*Pinus pinea*) træffes her og dér i Kystegnene.

Løvskoven, der navnlig er udbredt under 1500 Meter Højdekurven, dækker over 70 % af Landets samlede Skovareal. Alene Egen, der er det almindeligste Skovtræ, repræsenterer mere end en Fjerdedel af de græske Skovomraader.

I rene eller næsten rene Bestande har ægte Kastanie og Oliven-træet ikke stor Udbredelse. Kastanien findes dog ret ofte i Løvblendingsskoven, som er yderlig almindelig i Grækenland.

TABEL 11.

	Skovareal i km ²	Procent af Skovarealet
Grækenland	24 065	100,0
Højskov	5 814	24,2
Middelskov	5 118	21,2
Krat	13 133	54,6

Ved en første Betragtning maa det undre, at Grækenland med et saa betydelig Skovareal som 24 000 km² maa importere Hovedparten af Tømmerforbruget. Forklaringen ligger i, at kun en Fjerdedel af Skoven er egentlig Højskov, og store Dele af denne ligger endog i vanskeligt tilgængelige Bjergegne, hvor en rentabel Udnyttelse endnu er umulig.

Over Halvdelen af det „officielle Skovareal“ er fra et forstmæssigt Synspunkt kun mere eller mindre værdifulde Krat. Heri ligger ogsaa Forklaringen paa de fra hinanden stærkt afvigende Opgivelser over Grækenlands Skovareal (og Skovdækningsgrad).

Stedsegrønne Krat er næsten eneraadende i Højder indtil 700 m. De karakteristiske Arter er *Pistachia lentiscus*, *Quercus coccifera* og *Arbutus Unedo*. Men i den mediterrane Zone træffes ogsaa almindeligt *P. halepensis*, *Cupressus sempervirens* og *Robinia pseud-acacia* samt *Laurus nobilis*.

Albanien.

Albaniens Skovareal kendes ikke med Sikkerhed, men opgives i Folkeforbundets Skovstatistik til ca. 9910 km² (1934), hvilket svarer til 36 % af Landets Areal. Albanien skulde saaledes være det skovrigeste af Balkanlandene (størst Skovprocent).

TABEL 12.

	Skovareal i km ²	Procent af hele Skovarealet
<i>Albanien</i>	9 910	100
Naaletræer	179	18
Eg	466	47
Bøg	257	26
Anden Skov	89	9

Næsten Halvdelen af Albaniens Skovareal omfatter Egeskove og en Fjerdedel Bøgeskove. Ren Naaleskov er navnlig almindelig i det nordlige Albanien. I de nordalbanske Alper træffes værdifulde Fyrreskove (bl. a. *Pinus omorica*), som dog ligger i vanskeligt tilgængelige Egne, hvorfor de kun i ringe Grad kan udnyttes.

Kun paa 4000 km² af det albanske Skovareal vokser Højskov. Lavskov og Krat har ligesom i Grækenland især Udbredelse i Kystegnene.

Ejendomsforholdene.

TABEL 13.

	Aar	Skovareal i km ²	Heraf tilhører:		
			Staten	Kommuner og offent. Institut.	Private
Jugoslavien	1935	76 417	37,5 %	28,9 %	33,6 %
Rumænien	1933	71 342	30,5 %	18,3 %	51,2 %
Bulgarien	1933	29 700	23,0 %	58,8 %	18,2 %
Grækenland	1929	24 065	69,3 %	10,3 %	20,4 %
Albanien	1934	9 910	92,1 %	1,6 %	6,3 %

Ligesom det er Tilfældet i andre Lande, ejer private en betydelig Del af Skovomraaderne i Balkanlandene. Der er dog ingen Balkanstat, hvor private Institutioner har saa stor Andel i Skovarealet

som i de skandinaviske Lande. I Danmark ejer private saaledes 72 % af Skoven (1931), i Sverige 76 % (1928) og i Norge endog 81 % (1932).

Kun i et af Balkanlandene er mere end en Trediedel af Skovens Areal i privat Besiddelse. I Rumænien udnyttes nemlig lidt over Halvdelen af Skoven (51 %) af privat Kapital.

Derimod har Kommuner og andre offentlige Institutioner som Kirker og Klostre langt større Indflydelse paa Skovbruget end i Nordeuropa. Det er navnlig karakteristisk i Bulgarien, hvor 59 % af Skovens Areal hører under Ejere af ovennævnte Kategori. Naar man ser bort fra Schweiz, hvor Kommuner og andre offentlige Institutioner ejer 68 % af Skovdistrikterne (1935), er der iøvrigt ingen europæiske Lande, der i den Henseende taaler Sammenligning med Bulgarien.

Lidt over en Trediedel af Balkans samlede Skovareal er Stats-ejendom. Staten har størst Andel i Skoven i Albanien og Grækenland, hvor henholdsvis 92 % og 69 % af Arealet staar direkte under Regeringernes Forstvæsen. I Bulgarien ejer Staten kun en lille Fjerdedel af Landets Skove. Men en omfattende Lovgivning regulerer dog til en vis Grad ogsaa Drift og Økonomi i de Skove, der tilhører Kommune og Kirke eller er i privat Besiddelse. Det er dog ikke i Bulgarien — lige saa lidt som i det øvrige Balkan — lykkedes at standse de Skader, som gennem Aarhundreder er forvoldt ved, at Hjorde af Faar og Geder „græsser“ i Skovene og derved hindrer Genvæksten.

Handel.

Af Balkanlandene har kun *Rumænien* og *Jugoslavien* Eksportoverskud af Tømmer.

Rumæniens Træudførsel har i Aarene efter Krisen (1935—37) været næsten halvanden Gange saa stor som Jugoslaviens; men begge Lande regnes blandt Verdens vigtige Træudførselslande. 1935 leverede Rumænien og Jugoslavien resp. 5,2 % og 3,0 % af Verdenseksporten af Naaletræ.

I Europa staar Rumæniens Tømmerekseport i Virkeligheden kun tilbage for Finlands og Sveriges. Men i Modsætning til disse nordiske Lande er det karakteristisk for Balkanlandene, at en væsentlig Del af Træeksporten, omend ikke Halvdelen, udgøres af Løvtræprodukter. Som Eksportører af Løvtræ staar Rumænien og Jugoslavien forrest i Verdenshandelen.

Nedenstaaende Tabel giver en Oversigt over Jugoslaviens Eksport af Tømmer 1937:

TABEL 14.

	Tus. Kubikmeter	Heraf Naaletræer
<i>Hele Træeksporten</i>	1714	1112
Savet Tømmer.....	1132	888
Rundholt	199	67
Tilhugget Tømmer	114	112
Sveller.....	112	14
Brænde	106	0
Kassetræ.....	30	30
Bøttræ	21	0

Heraf fremgaar for det første, at Hovedparten af Udførselen — 1937 66 % (1936: 69 %) — bestaar af savet Træ. Endvidere ses det tydeligt, at Naaletræ har væsentlig større Andel i Udførselen end Løvtræ. 1937 udgjorde Naaletræprodukter saaledes 65 % af den samlede Tømmerudførsel (1936: 58 %).

Næsten 80 % af det savede Tømmer og saa godt som alt Kasse-træ og tilhugget Tømmer er af Naaletræ. Omvendt forarbejdes alt Bøttræ og Størstedelen af Rundholteksporten af Løvtræ; ligesom Eksporten af Brænde kun omfatter Løvtræ.

Til Sammenligning følger nu i Tabel 15 en Specifikation af Rumæniens Udførsel af Træprodukter 1937:

TABEL 15.

	Tus. Kubikmeter	Heraf Naaletræ
<i>Rumæniens samlede Træudførsel</i>	2005	1498
Savet Træ	1370	1204
Brænde.....	252	0
Tilhugget Træ.....	164	150
Rundholt	60	25
Kassetræ	59	59
Grubetømmer	43	43
Sveller	35	0
Papirtræ	16	16
Bøttræ	6	0

Rumæniens Eksport er, som det vil ses, væsentlig større end Jugoslaviens, og Forskellen var endog relativt større i 1936 og 1935.

Savet Træ udgør 1937 69 Volumenprocent af Rumæniens samlede Træeksport (1936: 71 %) og dominerer altsaa Eksporten i lignende Grad som i Jugoslavien.

Men naar man undersøger Træudførselens Fordeling paa Naaletræ og Løvtræ, viser der sig en tydelig Forskel mellem de to Lande, idet Løvtræ har betydelig større Andel i Jugoslaviens Udførsel end i Rumæniens. 1937 var 75 % af Rumæniens samlede Træudførsel

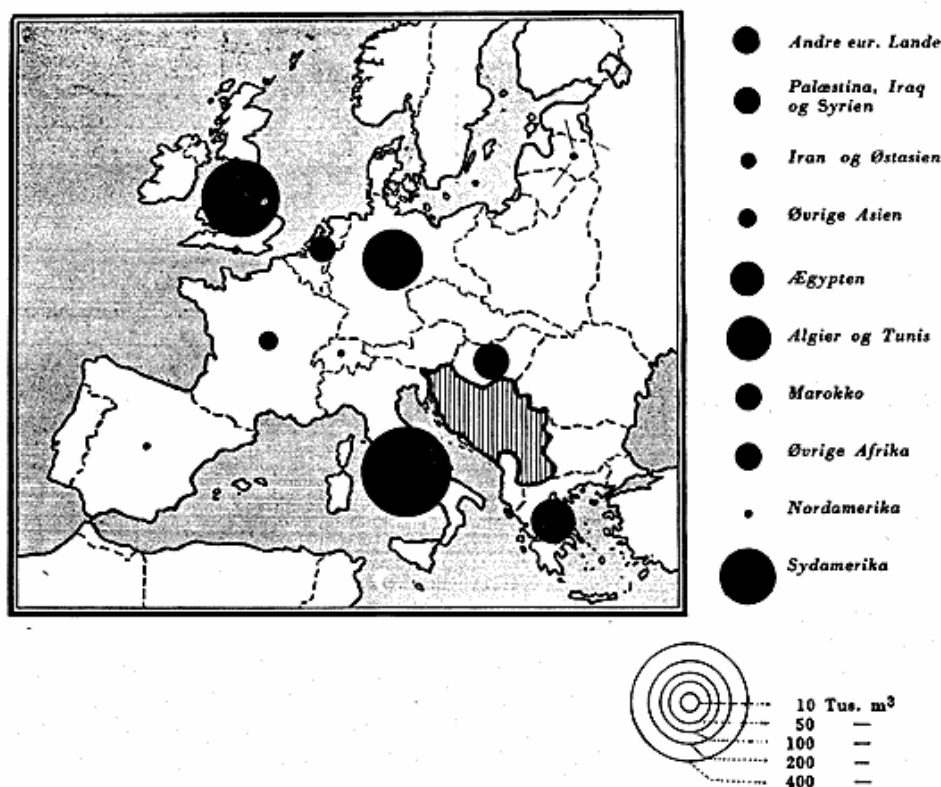

Fig. 6. Jugoslaviens Eksport af Naaletræstømmer 1937.
Kilde: C. I. B.

Fig. 6. Export of sawed and planed fir-timber from Yugoslavia 1937.
Thousands of cubic metres.

fra Naaleskovene, 1936 ikke mindre end 78 %. Svarende hertil bestaar Rumæniens Udførsel af savet Træ i endnu højere Grad end Jugoslaviens af Naalestømmer, 1937 resp. 87 % og 79 % af de to Landes Udførsel af savet Træ. Endvidere har Naaletræprodukter som tilhugget Træ, Kassetræ, Grubetømmer og Papirtræ større Betydning for Rumæniens Udførsel end for Jugoslaviens, og omvendt udgør Rumæniens Eksport af Løvtræssveller og Bøtte træ kun en Trediedel af Jugoslaviens.

Halvdelen af Rumæniens Eksport omfatter i Virkeligheden Træ til Brænde; altsaa en Vare, der kun har ringe Værdi pr. Rumenhed.

Vi vil nu undersøge, hvorledes Jugoslaviens og Rumæniens Tømmereksport fordeles paa Verdensmarkedet.

Fig. 6 og Fig. 7 viser de forskellige Importlandes Andel i Jugoslaviens og Rumæniens Eksport af *savet Naaletræstømmer* — saavel efter Volumen, som navnlig efter Værdi den vigtigste Kategori indenfor Tømmereksporten.

Jugoslaviens vigtigste Marked for savet Naaletræstømmer er

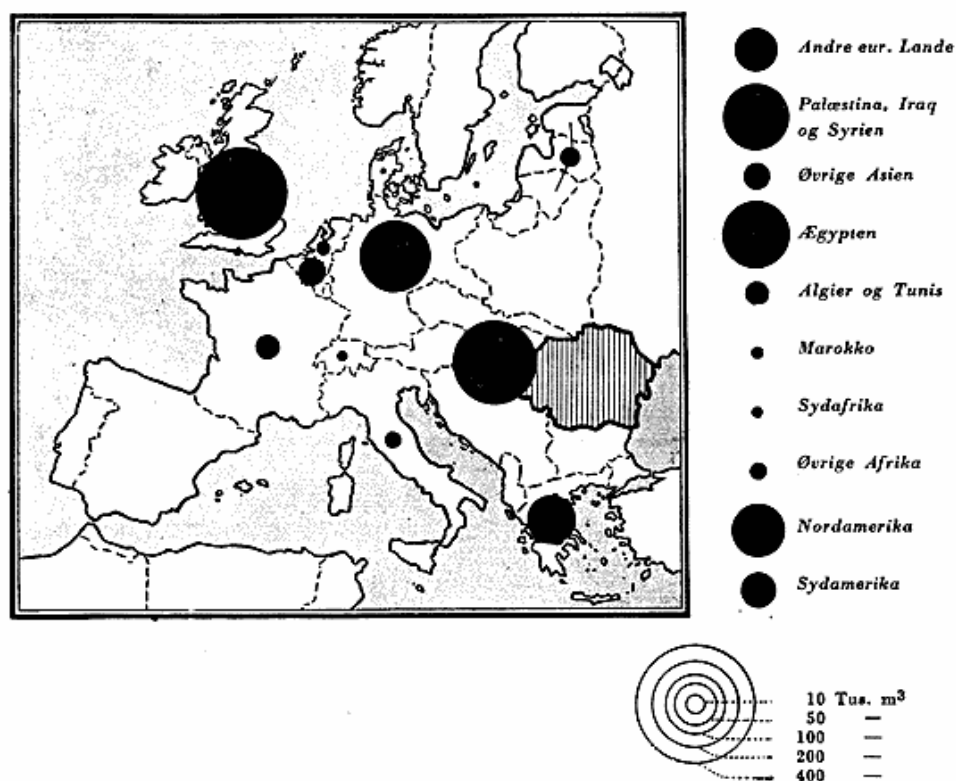

Fig. 7. Rumæniens Eksport af Naaletræstømmer 1937.
Kilde: C. I. B.

Fig. 7. Export af sawed and planed fir timber from Roumania 1937.
Thousands of cubic metres.

Italien, og saaledes har det været siden Verdenskrigen. 1936 var Jugoslaviens totale Eksport af savet Naaletræstømmer kun 424 Tus. Kubikmeter, altsaa ikke halvt saa stor som i 1937 (888 Tus. Kubikmeter). En saa stærk Stigning er abnorm. Det lave Eksporttal for 1936 skyldes, at det italienske Marked var lukket paa Grund af Folkeforbundssanktioner. Men selv 1937 var Italiens Import af jugoslavisk Tømmer ikke tilnærmelsesvis saa stor som i Aarene inden Sanktionerne. Italien dominerer normalt Jugoslaviens Naaletræeksport i endnu højere Grad, end det fremgaar af Fig. 6.

Vigtige Afsætningsmarkeder har Jugoslavien dernæst i Storbri-

tannien, Tyskland og Sydamerika. Ogsaa Nordafrika, Grækenland og Ungarn henter store Mængder af Naaletræ fra Jugoslavien.

Rumænien har sine bedste Markeder i Storbritannien og Ungarn; dernæst følger Tyskland og Ægypten. Men Rumæniens Udførsel af savet Naaletræ til Vestasien og Nordamerika overgaar ogsaa langt Jugoslaviens Udførsel til disse Omraader.

Der er saaledes — bortset fra en ret ligelig Eksport til Storbritannien, Tyskland og Grækenland — en vis Tendens til Deling af Markedet, idet Jugoslavien især eksporterer til Italien, det vestlige Middelhavsomraade og Sydamerika; Rumænien derimod til Ungarn, det østlige Middelhavsomraade og Nordamerika.

For de øvrige Træprodukter skal Eksportens Fordeling paa Lande kun kortelig omtales.

Af *savet Løvtræ* udfører baade Jugoslavien og Rumænien især Bøg; men desuden Eg (for begge Landene omtrent i Volumenforholdet 5:2). Størstedelen af Jugoslaviens Eksport gaar til England og Italien, hvorimod Rumænien overvejende sælger i Ungarn og de østlige Middelhavslande. Ungarn er desuden Rumæniens vigtigste Marked for *Grubetømmer* og *Rundholt*.

Endnu kan det nævnes, at Rumænien leverer *Kassetræ* til Palæstinas Frugteksport, Jugoslavien til Italiens. Men i begge Tilfælde selvfølgelig kun en mindre Del af disse Landes Forbrug af Frugtemballage, der navnlig importeres fra nordiske Skovlande.

Albanien og *Bulgarien* er de Lande i Europa, som har mindst Handel med Træ og Træprodukter.

Begge disse Lande har en saa betydelig Skovdækning, at man umiddelbart vilde vente at finde dem blandt de tømmereksporterende Lande. Naar baade Albanien og Bulgarien dog har et ganske vist ringe Importoverskud af Tømmer, saa skyldes det, som tidligere nævnt, for en væsentlig Del, at de økonomisk værdifulde Skovdistrikter ofte har en ret afsides Beliggenhed — f. Eks. i de nordalbanske Alper og i Rhodopi — men ogsaa svigtende Initiativ og Organisationsevne, som blandt andet kommer til Udtryk i Samfærdselsmidlernes mangelfulde Udvikling.

Grækenland er det eneste af Balkanlandene, der har Betydning som Importland for Tømmer.

Importen omfatter ganske overvejende Naaletræ, men til Trods for at Grækenland maa importere Hovedparten af Forbruget af denne Vare, er det dog kun et af de mindre vigtige europæiske Markeder.

Tabel 16 viser Importens Sammensætning 1937:

TABEL 16.

	Tus. Kubikmeter
<i>Grækenlands samlede Træimport</i>	278
Savet Naaletræ	251
Savet Begetræ	15
Savet Egetræ	3
Sveller	6
Kassetræ	2

Kortet Fig. 8 viser, fra hvilke Lande Grækenland henter Importen af *savet Naaletræ*. De vigtigste Leverandører er ganske naturligt de tre nærmeste Tømmereksporlande, Rumænien, Jugoslavien og Østerrig. Normalt har de Betydning i den her nævnte Rækkefølge, men i Aaret 1937 forøgede Grækenland Importen fra Østerrig paa Bekostning af Importen fra Rumænien. I Fremtiden vil Østerrigs Tømmerekспорт til Sydeuropa dog sikkert gaa stærkt ned. Efter Indlemmelsen i Tyskland (19.3.1938) vil Østerrigs Eksport antagelig i langt højere Grad end tidligere gaa til Dækning af Versailles-tysklands Import. I Aarene 1935 og 1936 svarede Østerrigs Eksport af Naaletræ tilnærmelsesvis til Halvdelen af Tysklands Import (men kun en Trediedel af Østerrigs Eksport var rettet mod Tyskland!). Stortysklands Importoverskud af Naaletræstømmer skulde derefter ikke blive væsentlig større end Danmarks.

TABEL 17.

	Værdiprocent af den totale:					
	Import			Eksport		
	1934	1935	1936	1934	1935	1936
Jugoslavien	0,7	0,7	0,6	19,4	19,2	12,6
Rumænien	0,7	0,6	0,6	10,8	8,7	7,3
Bulgarien	1,0	1,0	1,0	0,4	0,3	0,5
Albanien	3,8	3,6	3,2	4,1	3,1	3,3
Grækenland	4,3	5,1	3,8	3,4	2,8	2,4

Tabel 17 viser for de fem Balkanlande, hvor stor Betydning Handelen med Skovprodukter har i Forhold til den samlede Udenrigsomsætnings Værdi.

I Jugoslavien er Træ den vigtigste Eksportvare, idet den i Reglen

indbringer større Værdier end Eksporten af levende Dyr og Eksporten af Korn.

For Rumænien har Træeksporten en lignende Betydning som Majseksporten, men begge staar langt tilbage for Olie og Olieprodukter, som udgør henimod Halvdelen af Rumæniens samlede Eksportværdi (1936: 45 %).

For Bulgarien og Albanien maa Handelen med Tømmer ifølge det

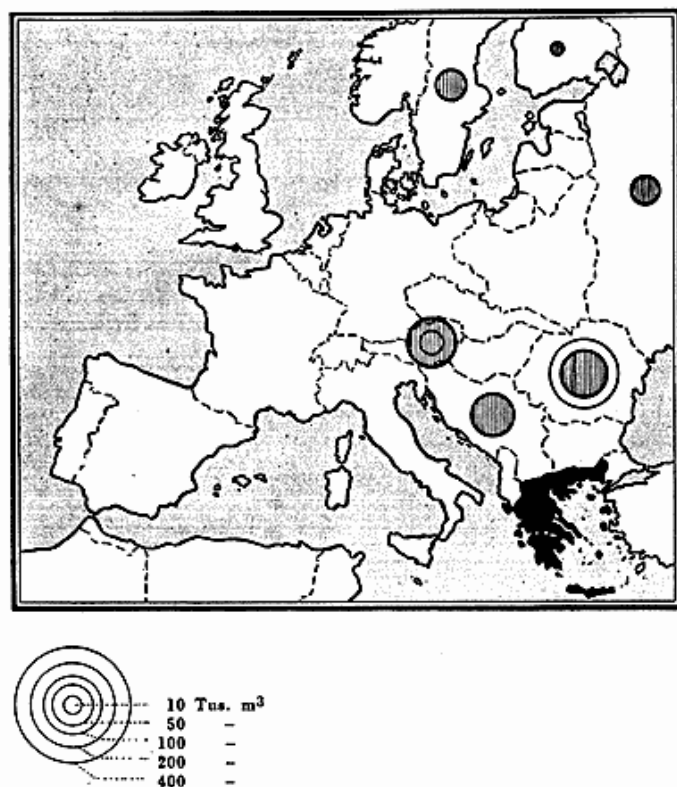

Fig. 8. Grækenlands Import af Naaletræstømmer 1937. Importen i 1936 er angivet for Rumænien (den ydre Ring) og Østerrig (den indre Ring).
Kilde: C. I. B.

Fig. 8. Import of sawed and planed fir timber to Greece. 1937.
Thousands of cubic metres.

foregaaende have forholdsvis ringe Betydning. Der indføres dog som nævnt noget Bygningstømmer. Eksporten omfatter især Brænde og Trækul.

Grækenlands Eksport af Skovbrugsprodukter omfatter blandt andet Terpentinekstrakt (fra Aleppofyrren), Mastiks (af *Pistacia lentiscus*, næsten udelukkende fra Chios) og Kolofonium.

Til Slut vil det være naturligt at undersøge, hvad Skovbrugseksporten betyder for Balkan som Helhed. Det viser sig da, at den i Gennemsnit for Aarene 1934—36 havde en aarlig Værdi af ca. 150

Mill. danske Kr., svarende til 9,0 % af Balkanomraadets samlede Eksportværdi i Middel for de paagældende Aar.

Af den samlede Eksportværdi for Skovbrugsprodukter tilfaldt 48 % Jugoslavien og 45 % Rumænien. Efter Værdi dominerer disse to Lande altsaa Balkans Skovbrugseksport i endnu højere Grad end efter Rumfang.

KILDER.

Statistik:

Royaume de Yougoslavie: *Annuaire Statistique* 1934—35. Beograd 1937.
Annuaire Statistique de la Grèce 1936. Athènes 1937.
Annuaire international de Statistique forestière 1933—35. Volume I.
Europe et U. R. S. S. Rome 1936.
Annuaire Statistique de la Société des Nations: 1936—37. Genève 1937.
Statistiques du Commerce international 1936. Genève 1937.
European Timber Exports (Comité International du Bois). Vienna 1938.
Annuaire statistique du Royaume de Bulgarie 1935. Sofia 1936.

Litteratur:

Streyffert, Thorsten: *Världens Barrskogstillgångar*. Stockholm 1931.
Zon, Raphael and Sparhawk, William N.: *Forest Resources of the World*.
New York 1923.
Sburlan, D. A.: *Holzproduktion, Holzindustrie und Holzhandel von Rumänien*. Hermannstadt (Sibiu) 1933.
Opran, C. et Anastacesco, D.: *Les Forêts de la Roumanie*. Actes du Ier Congrès de Sylviculture. Rome 1926.

SUMMARY

FORESTRY AND FOREST TRADE IN THE BALKAN STATES.

More than one fourth of the Balkan area is covered with forest. In Albania is 36 per cent of the total area covered with forest, in Yugoslavia 31 per cent, in Bulgaria 28 per cent, in Roumania 24 per cent and in Greece 18 per cent. Yet two-thirds of the forest area in Bulgaria and Greece are coppies and are of only little value in forestry.

Thus, as Albania as regards economics is a nondevelopped state only Yugoslavia and Roumania have an important timberexport. In spite of three-fourth of the forest area in these two countries being covered with wood of footliferous, especially beech and oak, more than 60 per cent of export volume consist of conifer. Thus 52 per cent of timber-export from Yugoslavia and 60 per cent of timberexport from Roumania consist of

sawed and planed fir-timber (1937). The most important import countries of Yugoslavian timber are Italy and United Kingdom, while Roumania sells more in Hungaria and Egypt. During the League of Nations sanctions against Italy (1935—36) Yugoslavia could not sell much timber in this country, and thus the total export of timber decreased violently.

Greece is the only important timberimporting country of the Balkans. Almost all import consists of sawed and planed fir-timber and the main-part originates from Yugoslavia and Roumania. In the last years Austria has supplied a good part too, but after the incorporation in Germany probably the greater part of Austrian timberexport will be directed towards Versailles-Germany, and Greece will be in the necessity of importing from the Balkan and the Scandinavian countries.

Mill. danske Kr., svarende til 9,0 % af Balkanomraadets samlede Eksportværdi i Middel for de paagældende Aar.

Af den samlede Eksportværdi for Skovbrugsprodukter tilfaldt 48 % Jugoslavien og 45 % Rumænien. Efter Værdi dominerer disse to Lande altsaa Balkans Skovbrugseksport i endnu højere Grad end efter Rumfang.

KILDER.

Statistik:

Royaume de Yougoslavie: *Annuaire Statistique* 1934—35. Beograd 1937.
Annuaire Statistique de la Grèce 1936. Athènes 1937.
Annuaire international de Statistique forestière 1933—35. Volume I.
Europe et U. R. S. S. Rome 1936.
Annuaire Statistique de la Société des Nations: 1936—37. Genève 1937.
Statistiques du Commerce international 1936. Genève 1937.
European Timber Exports (Comité International du Bois). Vienna 1938.
Annuaire statistique du Royaume de Bulgarie 1935. Sofia 1936.

Litteratur:

Streyffert, Thorsten: *Världens Barrskogstillgångar*. Stockholm 1931.
Zon, Raphael and Sparhawk, William N.: *Forest Resources of the World*.
New York 1923.
Sburlan, D. A.: *Holzproduktion, Holzindustrie und Holzhandel von Rumänien*. Hermannstadt (Sibiu) 1933.
Opran, C. et Anastacesco, D.: *Les Forêts de la Roumanie*. Actes du Ier Congrès de Sylviculture. Rome 1926.

SUMMARY

FORESTRY AND FOREST TRADE IN THE BALKAN STATES.

More than one fourth of the Balkan area is covered with forest. In Albania is 36 per cent of the total area covered with forest, in Yugoslavia 31 per cent, in Bulgaria 28 per cent, in Roumania 24 per cent and in Greece 18 per cent. Yet two-thirds of the forest area in Bulgaria and Greece are coppies and are of only little value in forestry.

Thus, as Albania as regards economics is a nondevelopped state only Yugoslavia and Roumania have an important timberexport. In spite of three-fourth of the forest area in these two countries being covered with wood of foolliferous, especially beech and oak, more than 60 per cent of export volume consist of conifer. Thus 52 per cent of timber-export from Yugoslavia and 60 per cent of timberexport from Roumania consist of